

GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 1
Rotel 12

DOM
2009-04-08
Jönköping

Mål nr
B 3340-08

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Karlskoga tingsrätts dom den 12 november 2008 i mål nr B 657-08, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 2)

Motpart (Åklagare)

Vice chefsåklagare Kristian Agneklev, Åklagarkammaren i Örebro

Motparter (Målsägande)

1. BAE Systems Bofors AB, 691 80 Karlskoga
 2. Bofors Industriområdes Samfällighetsförening, c/o Lennart Björklund, Boforsens Fastighets AB, 691 80 Karlskoga
- Båda målsägandena företrädde av åklagaren

Klagande (Tilltalad)

Anna CATHERINE Laska, 840922-0087, Teleskopgatan 2, lägenhet 8:3/4, 415 18 Göteborg

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Bo Flodström, Drottninggatan 28, 702 10 Örebro

SAKEN

Grov skadegörelse m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens dom i ansvarsdelen på så sätt att hovrätten bestämmer påföljden till villkorlig dom jämte dagsböter åttio (80) å femtio (50) kr.

Hovrätten ändrar tingsrättens dom i skadeståndsdelen endast på så sätt att hovrätten bestämmer det skadestånd som Catherine Laska solidariskt med Per Strindlund ska utge till BAE Systems Bofors AB till etthundranittiotvåusensjuhundratrettioåtta (192 738) kr.

Vad tingsrätten har förordnat om beslag ska fortfarande gälla.

Dok.Id 90108

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2223 550 02 Jönköping	Hovrättsgränd 4	036-15 65 00 E-post: gota.hovratt@dom.se www.gotahovratt.se	036-15 65 36	måndag – fredag 09:00-16:00

Bo Flodström tillerkänns ersättning av allmänna medel med fyratusenfyrhundra-
åttiofem (4 485) kr. Av beloppet avser 3 588 kr arbete och 897 kr mervärdesskatt.
Kostnaden i hovrätten för försvararen ska stanna på staten.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Karlskoga tingsrätts dom den 12 november 2008 i mål nr B 657-08, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 2)

Motpart (Åklagare)

Vice chefsåklagare Kristian Agneklev, Åklagarkammaren i Örebro

Motparter (Målsägande)

1. BAE Systems Bofors AB, 691 80 Karlskoga
 2. Bofors Industriområdes Samfällighetsförening, c/o Lennart Björklund, Boforsens Fastighets AB, 691 80 Karlskoga
- Båda målsägandena företrädde av åklagaren

Klagande (Tilltalad)

PER Egil Strindlund, 711008-7850, c/o Engel-Nielsen,
Linnégatan 13 F, 522 31 Tidaholm
Frihetsberövande: Häktad i annat mål

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Bo Flodström,
Drottninggatan 28, 702 10 Örebro

SAKEN

Grov skadegörelse m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens dom i ansvarsdelen.

Hovrätten ändrar tingsrättens dom i skadeståndsdelen endast på så sätt att hovrätten bestämmer det skadestånd som Per Strindlund solidariskt med Catherine Laska ska utge till BEA Systems Bofors AB till etthundranittiotvåtusensjuhundratrettioåtta (192 738) kr.

Vad tingsrätten har förordnat om beslag ska fortfarande gälla.

Bo Flodström tillerkänns ersättning av allmänna medel med fyratusenfyrhundra-
åttiofem (4 485) kr. Av beloppet avser 3 588 kr arbete och 897 kr mervärdesskatt.
Kostnaden i hovrätten för försvararen ska stanna på staten.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Catherine Laska och Per Strindlund har båda yrkat att hovrätten ska ogilla åtalen och lämna BAE Systems Bofors AB:s och Bofors Industriområdes Samfällighetsförenings skadeståndstalan utan bifall. De har i andra hand yrkat att hovrätten ska sätta ned de utdömda straffen liksom skadeståndsbeloppen.

Åklagaren, BAE Systems Bofors AB och Bofors Industriområdes Samfällighetsförening har bestritt ändring.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

De tilltalade har i hovrätten medgett att de har handlat på sätt som påstås i de fyra gärningsbeskrivningarna men har gjort gällande att deras handlande på grund av bestämmelsen i 24 kap. 4 § brottsbalken inte utgör brott.

De vid tingsrätten upptagna förhören med Catherine Laska, Per Strindlund och Leif Gren har spelats upp med ljud och bild. Eftersom tingsrätten inte har spelat in förhören med Catherine Laska och Per Strindlund beträffande åtalspunkterna 3 och 4 så har de hörts i hovrätten om dessa händelser. Den skriftliga bevisning som förekom vid tingsrätten har genomgått även i hovrätten.

Beträffande de under åtalspunkterna 3 och 4 upptagna händelserna så har Catherine Laska och Per Strindlund samstämigt uppgett att de, i samband med att nätverket Ofog anordnade ett läger i Karlskoga, tillsammans med flera andra lägerdeltagare företog en civil vapeninspektion på Bofors område samt att inspektionen skedde i syfte att uppmärksamma allmänheten på att Bofors exporterade vapen till krigförande länder men inte för att förbereda kommande aktiviteter mot Bofors.

Hovrätten gör följande överväganden.

Skuldfrågan

Genom Catherine Laskas och Per Strindlunds egna uppgifter jämte övrig utredning i målet är klarlagt att de två har handlat på sätt som påstås i de fyra gärningsbeskrivningarna. De har gjort gällande att deras handlande ska vara straffritt på grund av reglerna om nöd.

Som tingsrätten har anfört föreligger nöd enligt brottsbalkens bestämmelser när fara hotar liv, hälsa, egendom eller något annat viktigt av rättsordningen skyddat intresse. Om någon begår en gärning i nöd, utgör gärningen brott endast om det med hänsyn till farans beskaffenhet, den skada som åsamkas annan och omständigheterna i övrigt är oförsvarlig. Bestämmelsen om nödrätt bör tillämpas särskilt restriktivt, då fråga är om att genom en nödhandling skydda ett allmänt intresse (se Brottsbalkskommentaren 24:44).

De tilltalade har förklarat att de genom sitt handlande avsåg att oskadliggöra artilleripjäser som skulle användas av den indiska armén i krigshandlingar mot bland annat Pakistan och att det enligt svensk lagstiftning inte är tillåtet att exportera vapen till länder som är krigförande eller har interna väpnade konflikter.

Krigsmaterial får enligt lagen (1992:1300) om krigsmaterial inte föras ut ur landet utan tillstånd av regeringen och får exporteras endast om det finns säkerhets- och försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges utrikespolitik (Regeringens skrivelse 2008/09:114 angående Strategisk exportkontroll 2008 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden). Det ankommer således ytterst på statsmakterna att genom lagstiftning eller annat avgöra vad för slags krigsmateriel som får exporteras och till vilka länder som export får ske. Utrymmet för enskilda personer att själva göra en intresseavvägning i dessa frågor och handla på sätt de finner lämpligt måste därför vara ytterst begränsat. Catherine Laskas och Per Strindlunds handlande har följaktligen varit oförsvarligt och kan inte föranleda straffrihet enligt reglerna om nöd. De ska därför dömas för att ha skadat de i gärningsbeskrivningen angivna kylarna och hydraulcylindrarna. Med hänsyn till de skador som uppkommit ska gärningen bedömas som grov skadegörelse. De kan inte

heller undgå ansvar för att utan giltig anledning ha tagit sig in på område som klassats som skyddsobjekt enligt lagen (1990:217) om skydd för samhällsviktiga anläggningar.

Påföljdsfrågan

För grov skadegörelse stadgas fängelse i högst fyra år. Påföljden kan därför inte stanna vid ett bötesstraff. Med hänsyn till att Per Strindlund tidigare dömts för brott liknande de nu aktuella kan annan påföljd än fängelse inte komma i fråga. Den honom tidigare meddelade villkorliga domen ska därvid undanröjas. Skäl att sätta straffet kortare än vad tingsrätten har bestämt föreligger inte.

Catherine Laska är inte tidigare dömd för brott. Brottslighetens art och straffvärde utgör inte hinder mot att döma henne till en annan påföljd än fängelse. Hennes personliga och sociala förhållanden är inte sådana att hon är i behov av övervakning. Skyddstillsyn är då inte en möjlig påföljd. För att påföljden ska kunna bestämmas till villkorlig dom ska det saknas särskild anledning att befara att hon kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet. Catherine Laska har visserligen förklarat att hon även fortsättningsvis kommer att kämpa mot krig och att hon inte är främmande för att i framtiden genomföra liknande aktioner. Hon har dock förklarat att hon för närvarande inte har några konkreta planer på sådana aktioner och har inte heller angett närmare vad för sorts aktioner hon i så fall skulle genomföra. Catherine Laskas oprecisa uttalande är därför inte sådant att det omöjliggör en villkorlig dom. Skäl att inte förena den villkorliga domen med ett bötesstraff föreligger inte.

Skadestånd

BAE Systems Bofors AB yrkade - såsom man slutligen bestämde sin talan - vid tingsrätten skadestånd med 218 542 kr. På beloppet fordrades även mervärdesskatt med 25 procent. Skadeståndet - utan mervärdesskatt - hade beräknats enligt följande

- inköp av nio kylare med 183 600 kr
- justering av hydraulcylindrar med 1 084 kr
- ommålning av hydraulcylindrar med 2 168 kr
- ommålning av skydd med 2 168 kr

- kostnader för olika arbetskrävande insatser, 16 timmar x 775 kr = 12 400 kr
- extra kostnader för väktare 3 718 kr
- kostnader för säkerhetskonsult med 13 404 kr.

Bofors Industriområdes Samfällighetsförening yrkade vid tingsrätten skadestånd för reparation av staket med 1 500 kr jämte mervärdesskatt.

Catherine Laska och Per Strindlund har i hovrätten vitsordat samtliga yrkade skadeståndsbelopp utom BAE Systems Bofors AB:s begärda ersättning för eget arbete och för säkerhetskonsult.

Med hänsyn till utgången i skuldfrågan är Catherine Laska och Per Strindlund solidariskt skadeståndskyldiga gentemot BAE Systems Bofors AB och Bofors Industriområdes Samfällighetsförening. Tvist om beloppen för inköp av kylare, justering och ommålning av hydraulcylindrar, ommålning av skydd, extra kostnader för väktare m.m. samt för Samfällighetsföreningens kostnader för staket föreligger inte. Eftersom tingsrätten inte har dömt ut mervärdesskatt på beloppen kan hovrätten inte förordna att skatt ska utgå på utdömda belopp.

Mot Catherine Laskas och Per Strindlunds bestridanden har BAE Systems Bofors AB inte visat sig berättigade till ersättning för eget arbete och för säkerhetskonsult.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B.

Överklagande senast den 6 maj 2009.

I hovrättens avgörande har deltagit hovrättsrådet Björn Karlsson, f.d. hovrättsrådet Klas Mogren (referent), tf. hovrättsassessorn Ingrid Hansen samt nämndemännen Benny Jansson och Margareta Scherlund.

Enhälligt

AVRÄKNINGSUNDERLAG, se aktbil. 18-19